

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

Силабус курсу
"ЗАПОВІДНА СПРАВА"

Обсяг:	3 кредити ЄКТС / 90 годин
Семестр, рік	семестр 5, рік навчання - 3
Дні, час, місце:	згідно з розкладом
Викладач:	Сич Віталій Андрійович; доктор географічних наук, професор, професор кафедри економічної та соціальної географії і туризму
Контактний тел.	+38 (0482) 68-76-93
E-mail:	vitsych@onu.edu.ua
Робоче місце	геолого-географічний факультет, кафедра економічної та соціальної географії і туризму
Консультації	Очні консультації: згідно з графіком, затвердженим на засіданні кафедри Онлайн-консультації: телефон, ZOOM (запрошення надсилається в групу Telegram), соціальні мережі

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом.

Інші види комунікації: група в Telegram, консультації за розкладом

e-mail: vitsych@onu.edu.ua

телефон: (0482) 68-76-93

соціальні мережі: Telegram, Viber

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни – сучасний стан та туристична привабливість різних видів природоохоронних територій світу.

Пререквізити навчальної дисципліни.

Ефективність засвоєння змісту дисципліни "Заповідна справа" значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріал таких дисциплін як: "Екологія", "Історія туризму", "Туристично-рекреаційні ресурси України", "Географія туризму", "Туристичне краєзнавство Одещини", "Рекреологія".

Постреквізити навчальної дисципліни.

Дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни: "Природні туристичні ресурси світу", "Екологічний туризм", "Правове регулювання туристичної діяльності", "Спортивно-оздоровчий туризм", "Геологічні пам'ятки світу", "Туризм в країнах Чорноморсько-Середземноморського басейну".

Мета курсу - формування знань про сучасний стан та регіональні особливості всесвітньої мережі природних резерватів як основи туристсько-рекреаційного використання.

Завдання. Основними завданнями вивчення дисципліни "Заповідна справа" є ознайомлення з природними й біосферними заповідниками, національними парками та заказниками світу; дати уявлення про об'єкти всесвітньої природної спадщини та водно-болотні угіддя міжнародного значення; проаналізувати стан та перспективи природно-заповідного фонду України; дослідити необхідність збереження у природному стані геосистем, які мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу

цінність; проаналізувати значення природоохоронної території як основи туристсько-рекреаційного використання.

Очікувані результати. У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати сучасний стан всесвітньої мережі природних резерватів, об'єктів всесвітньої природної спадщини та водно-болотних угідь міжнародного значення, виділених з метою збереження природної різноманітності ландшафтів та підтримання загального екологічного балансу; особливості природних резерватів окремих регіонів світу та України;

вміти виявляти та оцінювати специфіку природних, культурних та соціально-економічних особливостей природно-заповідного фонду різних країн та регіонів; характеризувати визначні пам'ятки та туристичну привабливість різних видів охоронюваних природних територій.

ОПИС КУРСУ

Методи і форми навчання:

Курс буде викладений у формі лекцій (18 год.) та семінарських занять (18 год.), організації самостійної роботи студентів (54 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація презентації з картами, графіками, фото та відеосюжетами); практичні (практичні роботи); робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Зміст навчальної дисципліни.

Тема 1. Територіальна охорона природи та категорії природно-заповідного фонду України

Тема 2. Класифікація природоохоронних територій та міжнародні природоохоронні конвенції й угоди

Тема 3. Природоохоронні території Північної та Західної Європи

Тема 4. Природоохоронні території Центральної, Східної та Південної Європи

Тема 5. Характеристика національних парків і заповідників Азії

Тема 6. Особливості та визначні пам'ятки природних резерватів Африки

Тема 7. Національні парки й заповідники Північної Америки

Тема 8. Природоохоронні території Південної Америки

Тема 9. Особливості природних резерватів Австралії й Океанії

Перелік основної рекомендованої літератури

1. Грищенко Ю.М. Основи заповідної справи: Навч. посібник. Рівне: РДТУ, 2000. 239 с.
2. Давиденко В.М. Заповідна справа: Навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во МФ НаУКМА, 2001. 140 с.
3. Заповідна справа в Україні: Навчальний посібник. / За ред. М.Д. Гродзинського, М.П. Стеценка. К.: 2003. - 306 с.
4. Ковальчук А.А. Заповідна справа: науково-довідкове видання. Ужгород: "Ліра", 2002. 328 с.
5. Міждержавні природно-заповідні території / Під ред. Т.Л.Андрієнко. Київ: Міжвідомча комплексна лабораторія наукових основ заповідної справи НАН України та Мінекобезпеки України, 1998. 132 с.
6. Попович С.Ю. Природно-заповідна справа. Навч. посібник. К.: Арістей, 2007. 480 с.
7. Природно-заповідний фонд України: території та об'єкти загальнодержавного значення. К.: ТОВ "Центр екологічної освіти та інформації", 2009. 332 с
8. Сич В. А., Яворська В. В., Коломієць К. В. Основи екологічного туризму: навч. посіб. 2-е видання, доповнене. Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2018. 240 с.

9. Солодкий В.Д. та ін. Заповідна справа: Підручник. Чернівці: Буковина, 2005. 288 с.
10. Товажнянський Л.Л. та ін. Заповідна справа: Навч. посібник. Харків: НТУ "ХП", 2002. 240 с.
11. Топчієв О. Г., Яворська В. В., Сич В. А., Коломієць К. В. Рекреаційно-туристичний потенціал: напрями систематики і кваліметричної оцінки. Навчальний посібник – Одеса : Бондаренко М.О., 2022. – 280 с.
12. Фурдичко О.І., Сівак В.К., Солодкий В.Д. Заповідна справа в Україні: Підручник. Чернівці: Зелена Буковина, 2005. 336 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання семінарських доповідей та виконання індивідуальних завдань

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Розподіл балів, які отримують студенти:

Поточний контроль та семінарські заняття									Підсумковий контроль (залік)	Сума балів
Змістовий модуль №1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	20	100
10	10	10	10	8	8	8	8	8		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для іспиту (60) допускається написання реферату за темами лекційних, семінарських занять чи самостійної роботи, за які отримана незадовільна оцінка.

Самостійна робота студентів.

Робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді контрольних робіт, колоквиумів і звітів.. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від студента систематичну самостійну роботу.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Підсумковий контроль здійснюється в аудиторії, у разі відсутності або низького результату перескладається одноразово протягом двох тижнів в день планової консультації. У разі недотримання політики щодо дедлайнів та перескладання контрольні заходи вважаються не зданими.

Політика щодо академічної доброчесності:

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятним у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або

технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо).

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: зниження результатів оцінювання поточного та підсумкового контролю; повторне проходження оцінювання; призначення додаткових контрольних заходів, що регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців ОНУ імені І.І.Мечникова»
https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf

Політика щодо відвідування: відвідування лекцій – вільне, семінарських занять – обов’язкове, запізнення не бажані. Бали за відвідування занять не нараховуються.

Мобільні пристрої: Мобільні пристрої (смартфон, планшет тощо) дозволяється використовувати лише під час підготовки семінарських завдань в процесі заняття з дозволу викладача.